

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'EDUCACIÓ I EL DRET A LA BONA ADMINISTRACIÓ

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 15 de juny de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- L'institut Salvador Espriu oferia per al curs escolar 2022-2023 un total de 120 places: 114 d'ordinàries i 16 per a alumnat amb necessitats especials (NEE). Després de la preinscripció, es van assignar 22 places de NEE.
- L'alumnat amb NEE als quals se'ls ha assignat plaça no havien fet la preinscripció en primera opció en aquest institut. Aquest fet ha endarrerit la posició de les famílies que han presentat la queixa a la Sindicatura, que han quedat fora de l'assignació d'una plaça.
- No entén com famílies amb infants amb NEE que no van sol·licitar aquest institut en primera opció han passat per davant d'ells.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Consorci d'Educació de Barcelona** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 1 de juliol de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 9 de gener de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit del Consorci d'Educació de data 15 de juliol de 2022 exposa el següent:

Per afavorir l'equitat escolar a través de la distribució equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives especials dins de cada zona educativa, i tal com estableix l'article 55.1 del Decret 11/2021, de 16 de febrer, de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió als centres del Servei d'Educació de Catalunya, el Consorci d'Educació estableix una reserva de llocs escolars per grup a cada centre.

Aquesta reserva de places inicial es fa tenint en compte les previsions de la demanda i, també, el nivell de segregació de cada centre respecte a la resta de centres de la zona. Ara bé, segons el que estableix l'article 55.2 del decret esmentat, quan les famílies han presentat la seva sol·licitud i el Consorci ja coneix la demanda, es fan els ajustaments pertinents per donar cabuda a tot l'alumnat amb necessitats educatives especials de la zona.

Per aquest motiu, i tenint en compte l'increment de la demanda d'alumnat amb NEE de la zona, —enguany s'han millorat els mecanismes de detecció d'aquest tipus d'alumnat i això ha provocat un increment general de la demanda de NEE— l'Institut Salvador Espriu, que partia d'una reserva inicial de 16 places per a NEE i 104 d'ordinàries (el centre té 4 grups de 30 places), es va ajustar a 32 places per a NEE i 88 d'ordinàries. Val a dir que aquest increment de places entre els centres públics de la zona ha estat equilibrat, i ha resultat un total de 8 places per grup en tots els instituts de la zona.

Així, doncs, en el moment en què s'han establert les places de reserva, es fa l'assignació de l'alumnat amb NEE, segons el que disposa l'article 57 del Decret 11/2021, l'article 10 de la Resolució EDU/464/2022, de 24 de febrer, i l'article 7 de la resolució del Consorci d'Educació per a la preinscripció a la ciutat de Barcelona.

Aquesta assignació de les places per a NEE es fa tenint en compte una distribució equilibrada de l'alumnat tipus A i tipus B i, en alguns casos en què la demanda es concentra en determinats centres, pot donar-se el cas que s'assigni alumnat que no ha demanat el centre en primera opció.

Si s'escau, per desempatar s'utilitzen criteris anàlegs als que es fan servir per a l'alumnat ordinari (barem i número de desempat), a menys que les condicions de l'alumne o alumna avaluades pel personal tècnic de l'EAP aconselli que ha d'anar a un centre en concret.

Les places de reserva de NEE es mantenen vigents fins al dia 31 d'agost i l'alumnat amb NEE no roman en llista d'espera. A partir del dia 1 de setembre, si les places per a NEE no han estat ocupades per alumnat amb NEE nouvingut, s'alliberen i passen a disposició de l'alumnat ordinari en llista d'espera.

En resum:

- L'alumnat identificat com a NEE opta a unes places reservades i l'alumnat ordinari a unes altres. La determinació d'aquestes places es fa segons criteris equitatius i tenint en compte la demanda, i hi ha una reserva inicial i una reserva final. Els criteris d'assignació de les places ordinàries i de reserva són anàlegs, però en tot cas segueixen processos d'assignació diferenciats.
- Això explica que l'alumnat amb NEE que ha demanat el centre en segona opció ocupi una plaça i l'alumnat ordinari que ha demanat en primer lloc el centre quedi sense plaça, opten a places diferents.

L'alumnat amb NEE no roman en llistes d'espera, com sí que ho fa l'alumnat ordinari.

CONSIDERACIONS

1. Retard en la resposta municipal

La Regidoria d'Educació ha trigat més de 6 mesos a facilitar a la Sindicatura de Greuges de Barcelona la informació que es va sol·licitar per resoldre la queixa, malgrat que l'informe del Consorci d'Educació de Barcelona es va emetre en data 15 de juliol de 2022. Aquest termini supera amb escreix el que pot considerar-se un temps raonable, d'acord amb els principis d'eficiència i bona administració amb què han de regir-se els serveis municipals. Així mateix, **incompleix el deure de col·laboració** establert per l'article 3.7 de la normativa reguladora de la institució de la Sindicatura de Greuges de Barcelona (aprovada per la Comissió de Govern en sessió del 19 de gener de 2005).

D'acord amb aquests fets, **es recorda a la Regidoria d'Educació l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura per tal que pugui desenvolupar**

adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals i alhora vetllar pels drets de la ciutadania.

2. Ampliació de places per a NEE i procés d'assignació

El Decret 11/2021, de 16 de febrer, de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió als centres del Servei d'Educació a Catalunya permet modificar el nombre de grups i places, un cop vistes les dades de preinscripció i les necessitats d'escolarització. **També la reserva de places per a alumnes amb necessitats educatives especials (NEE)** en tots o en alguns dels centres d'una mateixa zona educativa en funció del nombre d'alumnes amb necessitats educatives especials que hagi.

Segons recull l'article 2.5 de la Resolució EDU/464/2022, de 24 de febrer, per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matrícula d'alumnes als centres del Servei d'Educació de Catalunya i altres centres educatius, en els diversos ensenyaments sostinguts amb fons públics, per al curs 2022-2023, **l'oferta final que inclou les modificacions, es comunica i es fa pública pels mateixos mitjans que l'oferta inicial. L'assignació de places es fa d'acord amb aquesta oferta final.**

En aquest cas, **es va produir un augment de places per a NEE a tots els instituts d'aquesta zona per donar resposta a la demanda finalment detectada**, i això va comportar la disminució de les places ordinàries.

D'altra banda, el procés d'assignació de les places per a NEE segueix criteris diferents dels d'assignació de les places ordinàries. D'acord amb la normativa, un alumne amb NEE podria ser assignat a un centre que ni tan sols hagi demanat en la preinscripció.

Així, doncs, l'actuació del Consorci d'Educació en variar les places ordinàries i les places per a NEE en aquest institut respecta la normativa aplicable i té com a finalitat l'equitat del sistema educatiu per lluitar contra la segregació escolar.

3. Informació sobre el procés d'admissió

La queixa d'aquesta família posa de manifest les **deficiències pel que fa a la informació pública que s'ofereix sobre el procés d'admissió.**

El procés d'admissió de l'alumnat consta de processos complexos, implica molts actors diferents i persegueix diversos objectius d'una manera simultània. Això fa que sigui difícil per a les famílies entendre'l en la seva globalitat. El disseny del procés d'admissió i la seva implantació ha de conciliar els objectius d'accés universal a

l'educació, promoció de l'equitat educativa i respecte a la llibertat d'ensenyament i al dret d'elecció.

Amb relació a aquesta qüestió, **aquesta Sindicatura sempre ha recalcat la importància d'assegurar que les famílies entenguin el funcionament del procés, els criteris existents i el marc normatiu en què es fonamenten.**

Tot i que en els darrers anys hi ha hagut avenços, encara hi ha marge de millora. Per aquest motiu, s'ha recomanat en reiterades ocasions que el Consorci disposi d'un document que informi, amb llenguatge planer i comprensible, del funcionament de tot el procés de preinscripció escolar en la seva globalitat i tenint en compte totes les possibles variables, i que el difongui entre les famílies.

Aquesta Sindicatura entén que **la màxima divulgació de la informació en el procés d'admissió en promou la transparència**, permet que les famílies puguin prendre decisions ben fonamentades, i afavoreix, així, la protecció dels drets individuals de les persones participants. També contribueix al fet que la ciutadania tingui més confiança i a reforçar la credibilitat en els mecanismes d'assignació dels recursos públics.

En aquest sentit, La Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern defineix, a l'article 2, la transparència, de la manera següent:

"[...] l'acció proactiva de l'Administració de donar a conèixer la informació relativa als seus àmbits d'actuació i les seves obligacions, amb caràcter permanent i actualitzat, de la manera que resulti més comprensible per a les persones i per mitjà dels instruments de difusió que els permetin un accés ampli i fàcil a les dades i els facilitin la participació en els assumptes públics."

Més especialment, l'article 6 del Decret 11/2021 de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió als centres del Servei d'Educació de Catalunya, recull el dret a la informació de les famílies sobre els centres educatius en el procediment d'admissió de l'alumnat (projecte educatiu, oferta d'ensenyaments gratuïts, oferta de llocs escolars vacants en cadascun d'aquests ensenyaments, adscripció a altres centres, **criteris d'admissió de l'alumnat**, zona educativa a què pertany el centre per a cada ensenyament, etcètera).

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de Consorci d'Educació ha estat ajustada a dret, però no suficientment eficaç pel que fa a la informació proporcionada a les famílies sobre els criteris d'admissió de l'alumnat.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Consorci d'Educació de Barcelona** que millori la informació a les famílies sobre l'oferta de les places escolars, els processos d'admissió de l'alumnat i els criteris que s'utilitzen per a l'assignació de les places, especialment pel que fa a l'alumnat amb necessitats especials (NEE).
- **Instar el Consorci d'Educació de Barcelona** a disposar de documents que informin, amb llenguatge planer i comprensible, del funcionament de tot el procés de preinscripció escolar en la seva globalitat i tenint en compte totes les possibles variables, i que els difonguin entre les famílies.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.

**SINDICATURA
DE GREUGES**
DE BARCELONA

David Bondia Garcia

Ronda Sant Pau, 43-45
08015 Barcelona
94 413 29 00
sindicaturabarcelona@bcn.cat
www.sindicaturabarcelona.cat